

Autyzm - diagnoza

Zgodnie z kryteriami diagnostycznymi autyzmu jego symptomy są widoczne w zachowaniu dziecka przed ukończeniem przez nie trzech lat. W przypadku dzieci najbardziej charakterystyczne zaburzenia dotyczą:

- rozwoju społecznego,
- komunikowania się,
- odbioru i przetwarzania informacji sensorycznych.

Główne symptomy autyzmu

Występowanie pojedynczych problemów nie musi wskazywać na autyzm. Nie wszystkie podane zachowania muszą występować u dziecka, aby autyzm został rozpoznany (im więcej spośród wymienionych niżej zachowań można zaobserwować u dziecka, tym większe jest ryzyko zaburzeń w jego rozwoju).

1. Relacje społeczne

- Jako niemowlę dziecko nie domaga się tego, by być brany na ręce i przytulany,
- Nie przejawia empatii (nie reaguje emocjonalnie adekwatnie do emocji innych osób),
- Nie dąży do kontaktu z innymi dziećmi, nie ma typowych dla wieku relacji z rówieśnikami,
- Wycofuje się przy próbie nawiązania kontaktu (ignoruje te próby),
- Nie potrafi rozpocząć, podtrzymać kontaktu,
- Woli spędzać czas samotnie,
- Nie dzieli się zainteresowaniami z innymi (wskazywanie, przynoszenie obiektów),
- Nie odpowiada na kontakt wzrokowy lub uśmiech (unika kontaktu wzrokowego),
- Nie bawi się w gry interakcyjne (np.: "a kuku", "berek", zabawa w "chowanego"),

- Nie naśladuje spontanicznie innych osób (proszone o naśladowanie ma z tym problemy).

2. Komunikowanie się

- Nie wykonuje gestów o znaczeniu komunikacyjnym (machanie ręką, potakiwanie głową),
- Nie gaworzy lub gaworzy bardzo mało,
- Nie podąża spojrzeniem za obiektami, na które patrzą inni,
- Nie wokalizuje w celu porozumiewania się,
- Nie reaguje na swoje imię,
- Jego mowa rozwija się wolno, z opóźnieniem lub nie pojawia się w ogóle,
- Dziecko wielokrotnie powtarza niektóre słowa, frazy, teksty,
- Mówi o sobie jak o kimś obcym (np. "chcesz pić", "Janek głodny"),
- Mimo znajomości słów chętniej komunikuje się prostymi gestami,
- Ma ubogą mimikę (często nieadekwatną do sytuacji).

3. Reakcje na bodźce sensoryczne

- Jest niezwykle wrażliwe lub bardzo mało wrażliwe na bodźce wzrokowe, słuchowe, dotyk, zapach, smak,
- Ma obniżoną lub podwyższoną wrażliwość na ból,
- Wycofuje się z kontaktu fizycznego z powodu przeciążenia stymulacją (nie znosi łaskotek, przytulania, głaskania),
- Czasami sprawia wrażenie, że normalne natężenie dźwięków sprawia mu ból (zatyka uszy),
- Ciągłe wacha przedmioty lub reaguje silną niechęcią na zapachy niewywołujące takich reakcji u większości osób,
- Je lub żuje rozmaite rzeczy nienadające się do jedzenia,
- Często zdejmuje z siebie ubranie lub domaga się zakładania ubrań z określonego materiału (faktura, miękkość),
- Ma napady dużego niepokoju bez widocznej przyczyny i bardzo trudno go uspokoić.

4. Zabawa

- Rzadko bawi się, udając (rzadko uruchamia w zabawie wyobraźnię),
- Rzadko spontanicznie naśladuje działanie innych osób,
- Preferuje zabawę samotną, często uporczywie powtarza te same zachowania (kręcenie przedmiotami, układanie ich),
- Ciągłe liże zabawki, bierze je do ust.

5. Problemy w zachowaniu

- Koncentruje się na bardzo krótki czas,
- Powtarza stereotypowe ruchy (trzeptanie dłońmi, kręcenie się, kołysanie),
- Przejawia silną potrzebę niezmienności otoczenia, stałych rytuałów, nie lubi zmian i nowości (nowych miejsc, nowych potraw),
- Je tylko niektóre pokarmy,
- Jego zainteresowania są ograniczone i uporczywe (np. domaga się ciągłego uruchamiania pralki, odkurzacza, zbiera puszki...),
- Wielokrotnie powtarza różne czynności, uporczywie koncentruje się na jednym zdaniu lub temacie,
- Jest nadmiernie aktywne lub całkowicie bierne,
- Przybiera nietypowe pozy.

Obserwacja zachowań społecznych u starszego (wysoko funkcjonującego) dziecka z podejrzeniem autyzmu obejmuje:

- zdolność dziecka do angażowania się w interakcje społeczne z innymi dziećmi,
- utrzymywanie kontaktu wzrokowego podczas rozmowy z innymi osobami,
- zdolność do inicjowania lub podtrzymywania rozmowy,
- rozumienie humoru, sarkazmu i ironii,
- świadomość potrzeby przystosowania tonu głosu lub głośności zachowania do otoczenia.